

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА ІМЕНІ
ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
29 серпня 2024 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної
ради університету, кандидатка наук з
державного управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

29 серпня 2024 року

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«КРИМІНАЛІСТИЧНА ТАКТИКА ТА МЕТОДИКА»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 081 Право
галузі знань 08 Право
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2024

РОЗРОБНИКИ:

Професор кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент _____ Юрій ТУРОВЕЦЬ

Асистент кафедри кримінального права та процесу _____ Іван КОГУТ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри кримінального права та процесу 28 серпня 2024 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри кримінального права та процесу, кандидат юридичних наук, професор _____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ
28 серпня 2024 року

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент _____ Віктор ЗАХАРЧУК
28 серпня 2024 року

Обліковий обсяг – 1,40 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 4
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 4
1.2. Лекції (теми і плани)	– 5
1.3. Практичні заняття	– 6
1.4. Самостійна робота студентів	– 13
1.5. Індивідуальні завдання	– 15
1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань	– 15
1.5.2. Теми індивідуальних завдань	– 18
1.6. Підсумковий контроль	– 18
1.6.1. Питання для підсумкового контролю	– 18
1.6.2. Приклад залікового білету	– 20
2. Схема нарахування балів	– 20
3. Рекомендовані джерела	– 21
3.1. Нормативно-правові акти	– 21
3.2. Основна література	– 21
3.3. Допоміжні джерела за темами	– 24
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 25

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

2.

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Загальні положення криміналістичної тактики. Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень	13	4	2	-	-	7	13	2	2	-	-	9
2.	Тактика проведення допиту та тимчасового доступу до речей та документів	11	2	2	-	-	7	11	2	-	-	-	9
3.	Тактика проведення обшуку та слідчого експерименту	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
4.	Тактика проведення огляду	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
5.	Загальні положення криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування кримінальних правопорушень	11	2	2	-	-	7	11	2	-	-	-	9
6.	Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	11	2	2	-	-	7	11	2	2	-	-	7
7.	Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності	11	2	2	-	-	7	11	2	2	-	-	7
8.	Методика розслідування кіберзлочинів	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
	Всього годин	90	18	16	-	-	56	90	10	6	-	-	74

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1.	Загальні положення криміналістичної тактики. Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень	4
1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.	Поняття криміналістичної тактики, її завдання та система Предмет, джерела та засоби криміналістичної тактики Загальні положення тактики слідчих (розшукових) дій Тактичний прийом, тактична комбінація, тактична операція Загальні положення організації та планування розслідування кримінальних правопорушень	
2.	Тактика проведення допиту та тимчасового доступу до речей та документів	2
2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5. 2.6.	Поняття, сутність та види допиту Підготовка до проведення допиту. Робочий етап допиту Тактичні особливості проведення окремих видів допиту Фіксація ходу і результатів допиту Загальні положення про тимчасовий доступ до речей та документів Особливості застосування тимчасового доступу до речей і документів Фіксація ходу і результатів тимчасового доступу до речей і документів	
3.	Тактика проведення обшуку та слідчого експерименту	2
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6. 3.7.	Поняття, сутність, завдання та види обшуку Підготовка до проведення обшуку Робочий етап проведення обшуку Тактика обшуку транспортних засобів, у приміщенні та на місцевості. Обшук особи Фіксація ходу і результатів обшуку Загальні положення слідчого експерименту. Підготовка до слідчого експерименту Робочий етап слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту	
4.	Тактика проведення огляду	2
4.1. 4.2. 4.3. 4.4.	Загальні положення огляду Види огляду та їх характеристика. Загальні засади огляду Огляд місця події Фіксація ходу і результатів огляду	
5.	Загальні положення криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування кримінальних правопорушень	2
5.1. 5.2. 5.3. 5.4.	Поняття, сутність та сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики Принципи та джерела криміналістичної методики Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень	
6.	Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи	2
6.1. 6.2. 6.3. 6.4.	Криміналістична характеристика заподіяння тілесних ушкоджень Початковий етап розслідування заподіяння тілесних ушкоджень Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування заподіяння тілесних ушкоджень Криміналістична характеристика вбивств	

6.5.	Початковий етап розслідування вбивств	
6.6.	Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств	
7.	Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності	2
7.1.	Криміналістична характеристика крадіжок	
7.2.	Початковий етап розслідування крадіжок	
7.3.	Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування крадіжок	
7.4.	Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв	
7.5.	Початковий етап розслідування грабежів та розбоїв	
7.6.	Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування грабежів та розбоїв	
8.	Методика розслідування кіберзлочинів	2
8.1.	Криміналістична характеристика кіберзлочинів	
8.2.	Початковий етап розслідування кіберзлочинів	
8.3.	Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кіберзлочинів	
Усього		18

1.3. Практичні заняття

Практичне заняття 1

Тема 1. Загальні положення криміналістичної тактики. Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття та система криміналістичної тактики
- 1.2. Предмет та завдання криміналістичної тактики
- 1.3. Джерела та засоби криміналістичної тактики
- 1.4. Загальні положення тактики слідчих (розшукових) дій
- 1.5. Тактичний прийом, тактична комбінація, тактична операція
- 1.6. Тактичне рішення і тактичний ризик
- 1.7. Загальні положення організації розслідування кримінальних правопорушень
- 1.8. Загальні положення планування розслідування кримінальних правопорушень

Практичне завдання

1. Підготувати есе обсягом 1,5-2 сторінки на одну із тем:
 - а) Криміналістична тактика як інструмент забезпечення ефективності розслідування: сучасні виклики та шляхи їх вирішення
 - б) Організація та планування розслідування: інтеграція технологій у криміналістичну тактику

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична тактика, система криміналістичної тактики, засоби криміналістичної тактики, тактичний прийом, тактична комбінація, тактична операція, тактичне рішення, тактичний ризик, організації розслідування кримінального правопорушення, планування розслідування кримінального правопорушення.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Процесуальний закон не регулює всі тактичні прийоми, які необхідно застосовувати в конкретній слідчій ситуації з метою розкриття кримінальних правопорушень, – виконання цього завдання покладено на криміналістичну тактику.

Криміналістична тактика є розділом науки криміналістики. Це система наукових положень і рекомендацій щодо організації та планування досудового і судового провадження, які розробляються на основі визначення оптимальної лінії поведінки здійснюючих ці дії осіб, прийомів провадження слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) і судових дій, спрямованих на збирання і дослідження доказів та встановлення обставин, що сприяли вчиненню кримінального правопорушення.

Криміналістична тактика тісно пов'язана з іншими розділами криміналістики - криміналістичною технікою та методикою розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. Тактика провадження тих або інших процесуальних дій змінюється залежно від характеру задіяних засобів та прийомів криміналістичної техніки. Використання технічних засобів передбачає їх тактичне обґрунтування та доцільність. Взаємозв'язок криміналістичної тактики і методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень визначається тим, що рекомендації тактики реалізуються тільки через методику розслідування з урахуванням специфічних рис конкретного виду кримінального правопорушення.

Структура криміналістичної тактики, на думку більшості криміналістів, складається з двох частин: 1) загальні положення криміналістичної тактики, де розглядають її поняття, завдання, джерела, основні категорії, взаємозв'язок із іншими розділами, значення положень криміналістичної тактики для розкриття і розслідування кримінальних правопорушень, окремі наукові теорії (вчення про криміналістичну версію та планування розслідування; теорія слідчої ситуації; теорія прийняття тактичних рішень і тактичного ризику тощо). 2) тактика проведення окремих слідчих дій і тактичних операцій (або особлива частина криміналістичної тактики), до якої відносять такі підрозділи як: тактика слідчого огляду (обшуку, виїмки, допиту та інших слідчих дій); тактика затримання, накладання арешту на майно, інших тактичних операцій; тактика використання спеціальних знань; тактика розшукової діяльності слідчого; тактика взаємодії слідчого з органами дізнання, підприємствами і установами, громадськістю та засобами масової інформації.

Практичне заняття 2

Тема 2. Тактика проведення допиту та тимчасового доступу до речей та документів

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття, предмет і види допиту
- 2.2. Етапи підготовки до допиту. План допиту
- 2.3. Види тактичних прийомів. Зміст систем тактичних прийомів у типових ситуаціях допиту
- 2.4. Тактика допиту різних учасників кримінального провадження (свідка, заявника, потерпілого, підозрюваного, експерта та ін.)
- 2.5. Особливості проведення допиту малолітніх і неповнолітніх осіб. Тактика допиту за участю захисника допитуваного
- 2.6. Тактичні й психологічні особливості одночасного допиту декількох осіб. Процесуальні й тактичні особливості судового допиту. Перехресний допит
- 2.7. Проведення допиту в режимі відеоконференції під час досудового розслідування й судового розгляду
- 2.8. Фіксація допиту. Застосування звуко- та відеозапису
- 2.9. Загальні положення про тимчасовий доступ до речей та документів
- 2.10. Особливості застосування тимчасового доступу до речей і документів
- 2.11. Фіксація ходу і результатів тимчасового доступу до речей і документів

Практичне завдання

1. Ділова гра «Моделювання тактики допиту в конфліктній чи безконфліктній ситуації».
2. Ділова гра «Проведення допиту в режимі відеоконференції».

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: допит, види допиту, предмет допиту, план допиту, тактика допиту, допит малолітніх осіб, допит неповнолітніх осіб, тактика одночасного допиту, перехресний допит, фіксація допиту

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Допит розглядається як процес передачі слідчому особою, яка допитується, інформації про подію, що розслідується, або про пов'язані з нею обставини й осіб. Під час досудового розслідування допиту належить визначальне місце: з усього бюджету часу, що витрачається слідчим на проведення слідчих (розшукових), інших процесуальних дій, на допит витрачається понад 80 %. На практиці – це одна з найбільш складних слідчих (розшукових) дій. Складність допиту визначається не тільки тим, що слідчому нерідко протистоїть особа, яка не бажає давати показання, але і тим, що у показаннях добросовісної особи, яка допитується, можуть міститися помилки, перекручування і вигадки, які необхідно виявити і врахувати на шляху встановлення об'єктивних обставин кримінального провадження. Тому допит вимагає від слідчого високої професійної майстерності.

Допит можна охарактеризувати як процес передачі інформації про розслідуване кримінальне правопорушення, пов'язані з ним обставини і людей. Ця інформація надходить до допитуваного в момент сприйняття ним тих або інших явищ або предметів, запам'ятовується і потім під час допиту відтворюється і передається слідчому.

Тимчасовий доступ до речей і документів проводять на різних етапах досудового розслідування. Ознайомлення під час тимчасового доступу до речей і документів із бухгалтерськими, технічними документами й документами відділу кадрів є одним із найефективніших методів перевірки та пошуку значущої інформації. Тому визначення кола цих документів має важливе практичне значення. Однак на практиці часто постають проблеми під час проведення тимчасового доступу до речей і документів, чим і зумовлена актуальність обраної теми.

Основною метою проведення тимчасового доступу до речей і документів під час досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері будівництва є створення для сторін кримінального провадження процесуальної можливості збирати докази. Під час цієї процесуальної дії слідчий може ознайомитись із певними фінансовими документами, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення у сфері будівництва, і виготовити їх копії.

Практичне заняття 3

Тема 3. Тактика проведення обшуку та слідчого експерименту

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття, сутність, завдання та види обшуку
- 3.2. Підготовка до проведення обшуку
- 3.3. Робочий етап проведення обшуку
- 3.4. Тактика обшуку транспортних засобів, у приміщенні та на місцевості. Обшук особи
- 3.5. Фіксація ходу і результатів обшуку
- 3.6. Загальні положення слідчого експерименту
- 3.7. Підготовка до слідчого експерименту
- 3.8. Робочий етап слідчого експерименту
- 3.9. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту

Практичне завдання

1. Ділова гра «Обшук», здійсніть навчальний обшук приміщення визначеного вказівкою викладача зі складанням відповідних процесуальних документів.

1. Ділова гра «Слідчий експеримент», здійсніть навчальний слідчий експеримент за вказівкою викладача зі складанням відповідних процесуальних документів.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: обшук, види обшуку, завдання обшуку, тактика окремих видів обшуку, результати обшуку, фіксація обшуку, слідчий експеримент, результати слідчого експерименту, фіксація слідчого експерименту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Обшук - це слідча (розшукова) дія примусового характеру, яка полягає у цілеспрямованому обстеженні приміщень, будівель та ділянок місцевості, що перебувають у віданні обшукуваного, членів його родини або організації чи установи, з метою виявлення, фіксації та вилучення знярядь кримінального правопорушення, зброї, предметів і цінностей, здобутих протиправним шляхом, документів та інших об'єктів, що мають значення для кримінального провадження, а також встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб і їх затримання.

Метою проведення обшуку є: виявлення та фіксація відомостей про обставини вчинення кримінального правопорушення; відшукання зняряддя кримінального правопорушення або майна, яке було здобуте у результаті його вчинення; встановлення місцезнаходження розшукуваних осіб (частина перша статті 234 КПК України).

Слідчий експеримент - це слідча (розшукова) дія, яка полягає в тому, що слідчий та/або прокурор в присутності понятих, а в необхідних випадках - за участю спеціаліста, підозрюваного, потерпілого, свідка, захисника, представника, з метою перевірки уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, проводить відтворення дій, обстановки, обставин певної події, та інші необхідні дослідження чи випробування.

Метою слідчого експерименту є перевірка та уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення. Ця слідча дія найчастіше направлена на перевірку вже зібраних у справі доказів в результаті проведення інших слідчих дій (допитів, обшуків, огляду місця події та ін.). Однак дослідним шляхом можуть також перевірятися і припущення слідчого про ті чи інші обставини події, що досліджується.

Практичне заняття 4

Тема 4. Тактика проведення огляду

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Поняття, принципи й види огляду
- 4.2. Підготовка до огляду місця події
- 4.3. Стадії та методи дослідження обстановки місця події
- 4.4. Слідчі ситуації та системи тактичних прийомів огляду місця події
- 4.5. Способи фіксації результатів огляду місця події

Практичне завдання

1. Проведення практичного заняття у формі заняття-інсценування, яке передбачає спільну роботу здобувачів вищої освіти у малих групах із поділом ролей і виконанням своєї процесуальної ролі відповідно до положень КПК України та тактико-криміналістичних рекомендацій, Здобувачі вищої освіти мають ознайомитися із положеннями КПК України, що регламентують особливості проведення різних видів огляду.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: огляд, принципи огляду, види огляду, огляд місця події, слідчі ситуації огляду місця події, тактичні прийоми огляду місця події.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Серед невідкладних слідчих дій вагоме місце займає слідчий огляд, регламентований відповідними статтями, що передбачені КПК України. Слідчий огляд – це самостійна слідча дія, у ході якої виявляють, фіксують і вилучають важливі об'єкти і сліди на них, з метою з'ясування та закріплення обставин події чи кримінального правопорушення, що мають доказове значення для розслідування справи. Цю дію зазвичай проводить слідчий (дознавач або виконуючий обов'язки слідчого).

Значення слідчого огляду у процесі розслідування надзвичайно велике, адже у процесі огляду виявляють і вивчають значну частину важливих слідів кримінального правопорушення, особу, яка вчинила правопорушення, інших речових доказів. Результати огляду дозволяють слідчому правильно визначити напрям розслідування, скласти уявлення про механізм події та про особу, яка розшукується. Від якості проведеного слідчого огляду в багатьох випадках залежить успіх розслідування. Практикою доведено: який огляд місця події – таке і розкриття кримінального правопорушення.

Мета слідчого огляду – виявити і всебічно зафіксувати повну картину обстановки події, всі її деталі, які стосуються розслідуваної справи.

Практичне заняття 5

Тема 5. Загальні положення криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування кримінальних правопорушень

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Поняття, сутність та сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики
- 5.2. Структура окремої криміналістичної методики
- 5.3. Принципи та джерела криміналістичної методики
- 5.4. Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень
- 5.5. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична методика, структура криміналістичної методики, принципи криміналістичної методики, джерела криміналістичної методики, класифікації криміналістичних методик.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Кожне кримінальне правопорушення потребує відповідного реагування силами і засобами правоохоронних органів. Повторюваність певних діянь, обрання певного способу протиправної діяльності обумовлює формування певного алгоритму дій органу досудового розслідування, оперативних підрозділів, прокуратури та суду. Криміналістична методика узагальнює такі дані, інтегрує досягнення різних наук та розробляє рекомендації для практичного застосування і в такий спосіб забезпечує виконання завдань кримінального провадження, визначених ст. 2 КПК України.

Зміст криміналістичної методики (методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень) можна визначити з двох позицій: криміналістична методика – це розділ криміналістики, який вивчає теоретичні положення і практичні рекомендації щодо організації, керівництва, планування та проведення досудового розслідування окремих видів

кримінальних правопорушень; криміналістична методика – це науково обґрунтований процес практичного застосування органами досудового розслідування алгоритмів розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

До основних елементів структури базової окремої методики розслідування належать: криміналістична характеристика кримінального правопорушення; особливості збирання, аналізу та оцінювання інформації на стадії внесення відомостей до ЄРДР; обставини, що підлягають з'ясуванню; типові слідчі ситуації та версії; планування досудового розслідування; типові слідчі (р) дії, тактичні операції на початковому, подальшому та завершальному етапах розслідування кримінальних правопорушень; особливості застосування науково-технічних засобів і спеціальних знань; взаємодія слідчих, оперативно-розшукових та інших підрозділів у практичній діяльності розслідування кримінальних правопорушень; профілактична робота за матеріалами досудового розслідування.

Практичне заняття 6

Тема 6. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Криміналістична характеристика заподіяння тілесних ушкоджень
- 6.2. Початковий етап розслідування заподіяння тілесних ушкоджень
- 6.3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування заподіяння тілесних ушкоджень
- 6.4. Криміналістична характеристика вбивств
- 6.5. Початковий етап розслідування вбивств
- 6.6. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична характеристика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, початковий етап розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, слідчі (розшукові) дії під час розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Розділ II Кримінального кодексу України містить систематизований перелік кримінально каранних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Це доволі широкий спектр кримінальних правопорушень, різних за своїм складом та способом вчинення, але об'єднаних спільним об'єктом кримінально протиправного посягання: суспільні відносини у сфері охорони життя та здоров'я особи. Так, наприклад, до кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи законодавець відносить: умисне вбивство (ст. 115 КК України); умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України); побої і мордування (ст. 126 КК України); домашнє насильство (ст. 126¹ КК України) та ін.

Наукою криміналістикою розроблені окремі внутрішньовидові криміналістичні методики розслідування кожного кримінального правопорушення проти життя та здоров'я особи, які успішно використовуються в практичній діяльності по боротьбі з кримінальною протиправністю, в тому числі й з її організованими проявами.

Практичне заняття 7

Тема 7. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Криміналістична характеристика крадіжок
- 7.2. Початковий етап розслідування крадіжок

- 7.3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування крадіжок
- 7.4. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв
- 7.5. Початковий етап розслідування грабежів та розбоїв
- 7.6. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування грабежів та розбоїв

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: криміналістична характеристика крадіжок, початковий етап розслідування кримінальних правопорушень проти власності, слідчі (розшукові) дії під час розслідування кримінальних правопорушень проти власності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Крадіжки, грабежі, розбійні напади, шахрайство та вимагання є досить поширеними в Україні кримінальними правопорушеннями, які становлять особливу небезпеку для суспільства, оскільки посягають на державне, колективне та особисте майно громадян.

Знання криміналістичної характеристики цих кримінальних правопорушень та вміння використовувати її допомагає розслідувати зазначені кримінальні правопорушення. До суттєвих елементів криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень проти власності належать: предмет протиправного посягання, способи вчинення та приховування кримінального правопорушення, час і місце вчинення, обставини, за яких вчинено; типові сліди, які залишає особа, яка вчинила кримінальне правопорушення; особа, яка вчинила кримінальне правопорушення та особа потерпілого.

Для крадіжок, грабежів, розбійних нападів, шахрайства та вимагання загальним предметом є майно, що має вартість, ціну і перебуває у чужій для винної особи власності. Під майном розуміються речі, на які може бути встановлена власність. Воно може бути рухоме (гроші, цінні метали, харчові продукти, готова продукція, твори мистецтва, худоба тощо) і нерухоме (житлові будинки, господарські споруди, земельні ділянки тощо) і у будь-якому вигляді є предметом розкрадання. Протиправне заволодіння документами, які дають право на одержання майна (багажні квитанції, номерки гардероба тощо) розглядається як готування до розкрадання; а якщо документи, якими протиправно заволодів зловмисник, виконують роль грошового еквівалента, ці дії розглядаються як розкрадання.

Практичне заняття 8

Тема 8. Методика розслідування кіберзлочинів

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Криміналістична характеристика кіберзлочинів
- 8.2. Організаційні форми початку кримінального провадження щодо кіберзлочинів та джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення певного виду кіберзлочинів
- 8.3. Особливості перевірки інформації про кіберзлочини, що вчинені або готуються
- 8.4. Особливості відкриття кримінального провадження за заявою та повідомленням особи про кіберзлочин. Організаційні заходи слідчого для перевірки отриманої первинної інформації про кіберзлочин
- 8.5. Початковий етап розслідування кіберзлочинів
- 8.6. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кіберзлочинів

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: кіберзлочин, кіберпростір, цифрові докази, розслідування кіберзлочинів.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Сьогодні глобальна всесвітня мережа, що об'єднує мільйони комп'ютерів у транснаціональну єдину систему Інтернет, відкриває широкі можливості для спілкування та обміну інформацією будь-якого характеру. Це зумовило виникнення нового типу суспільних відносин – відносин у кіберпросторі, що підносять на якісно новий рівень розвитку всі сфери життєдіяльності, зокрема економіку, державне управління, мистецтво, науку, освіту тощо.

Для сучасного суспільства (в період його переходу від індустріального етапу розвитку до нового – постіндустріального, інформаційного) актуальність цієї проблеми не викликає сумнівів. За різними експертними оцінками у всьому світі втрати від діяльності кіберзлочинців складають щорічно від 300 до 800 млрд євро.

Втім, нарівні з позитивними здобутками Інтернет-середовище характеризується побічними, негативними явищами криміногенного характеру, до яких відносять порушення авторських прав, розповсюдження та збут творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, порнографічних предметів, наркотичних засобів, вимагання, шахрайство через Інтернет та інші види як традиційних, так і власне комп'ютерних кримінальних правопорушень. Технологія вчинення таких кримінальних правопорушень із використанням ІТ-технологій та мережі Інтернет надзвичайно ускладнює процес розслідування порівняно з розслідуванням такої категорії кримінальних правопорушень, вчинюваних у звичайних умовах.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Криміналістична тактика та методика». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Криміналістична тактика та методика» складається з двох окремих завдань: письмових робіт по визначених темах та підготовки теоретичних матеріалів за питаннями самоконтролю. Письмова робота та теоретичні питання виконуються у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та завдання самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та заслуховування доповіді за темою роботи. Питання письмової роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

Тема 1. Загальні положення криміналістичної тактики. Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень

Питання для самостійної роботи

1. Зв'язок криміналістичної тактики з іншими розділами криміналістики.
2. Охарактеризуйте основні елементи загальних положень криміналістичної тактики.
3. Перелічіть принципи застосування тактичних прийомів.
4. Опишіть функції тактичних прийомів.
5. Визначте поняття тактичного ризику та причини його виявлення.

Тема 2. Тактика проведення допиту та тимчасового доступу до речей та документів

Питання для самостійної роботи

1. Характеристика конфліктних і безконфліктних ситуацій під час допиту.
2. Характеристика основних логічних, психологічних і тактичних прийомів, що використовуються під час допиту.
3. Поняття, завдання одночасного допиту та випадки, коли його проведення недоцільне.
4. Особливості здійснення тимчасового доступу до електронних інформаційних систем або їх частин, мобільних терміналів систем зв'язку.

5. Проблеми законодавчої регламентації тимчасового доступу до речей і документів та шляхи їх вирішення.

Тема 3. Тактика проведення обшуку та слідчого експерименту

Питання для самостійної роботи

1. Характеристика загальної та детальної стадій робочого етапу проведення обшуку.
2. Характеристика тактичних прийомів, спрямованих на спілкування з обшукуваною особою.
3. Поняття «демаскуючої ознаки» та дії слідчого при виявленні шуканої речі.
4. Випадки, коли слідчий експеримент проводити неприпустимо чи не рекомендується.
5. Тактичні прийоми, що можуть бути використані під час слідчого експерименту.

Тема 4. Тактика проведення огляду

Питання для самостійної роботи

1. Класифікуйте огляди.
2. Поняття негативної обставини, виявленої під час огляду місця події.
3. Тактика огляду тварини чи її трупа.
4. Правила фіксації результатів огляду місця події в протоколі.
5. Правила оформлення додатків до протоколу огляду.

Тема 5. Загальні положення криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування кримінальних правопорушень

Питання для самостійної роботи

1. Рівні окремих методик розслідування кримінальних правопорушень.
2. Структура окремої методики розслідування кримінальних правопорушень.
3. Типові дії під час початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень.
4. Типові дії під час наступного етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень.
5. Типові дії під час завершального етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Тема 6. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Питання для самостійної роботи

1. Поняття та класифікація вбивств.
2. Типові слідчі ситуації та версії при розслідуванні нанесення тілесних ушкоджень.
3. Особливості проведення обшуку при розслідуванні вбивств.
4. Особливості проведення НСРД при розслідуванні вбивств.
5. Особливості проведення експертиз при розслідуванні вбивств.

Тема 7. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності

Питання для самостійної роботи

1. Обставини, що підлягають установленню під час розслідування крадіжок.
2. Особливості розслідування крадіжок в умовах воєнного стану.
3. Особливості проведення слідчого експерименту під час розслідування крадіжок.
4. Поняття грабежу та розбою, основні відмінності між ними.
5. Обставини, що підлягають з'ясуванню у ході розслідування грабежів та розбоїв.

Тема 8. Методика розслідування кіберзлочинів

Питання для самостійної роботи

1. Перелічіть типові способи вчинення кіберзлочину.

2. Вкажіть типові сліди вчинення кіберзлочину.
3. Опишіть типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування кіберзлочину.
4. З'ясуйте тактику допиту кіберзлочинця.
5. Наведіть типові судові експертизи, що призначаються під час розслідування кіберзлочину.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів, індивідуальних науково-дослідних завдань.

Завдання у формі ІНДЗ обирається студентом добровільно на початку семестру. Виконання індивідуального завдання у формі ІНДЗ може передбачати:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану і виконання роботи;
- презентація ІНДЗ на практичних заняттях (виступ до 5 хвилин).

Завдання у формі реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем протягом семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань

Метою виконання рефератів і науково-дослідних завдань є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання рефератів і науково-дослідних завдань студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, методичні матеріали, науково-монографічну літературу, статистичні дані, аналітичну інформацію та практику діяльності судових і правоохоронних органів.

Індивідуальне науково-дослідне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру. Тема ІНДЗ у формі реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем протягом семестру.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів: лівого – 30 мм, верхнього та нижнього – 20 мм, правого – не менше 10 мм.

Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення теми і не повинен перевищувати: реферату – 10, науково-дослідної роботи – 20 сторінок друкованого тексту шрифтом Times New Roman кеглем 14 з півторачним міжрядковим інтервалом.

Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється.

Титульний аркуш реферату оформлюється за зразком 1. В тексті реферату вступ, розділи та висновки структурно не виділяються. Після тексту реферату подається список використаних джерел, нижче якого рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

Титульний аркуш науково-дослідної роботи оформлюється за зразком 2. Науково-дослідна робота повинна бути структурованою, тобто після титульного аркуша містити: план, вступ, три (два) розділи, висновки, список використаних джерел. Розділи плану роботи формулюються самостійно студентом як найважливіші напрями розкриття її теми (зразок 3). Науково-дослідна робота повинна містити певну новизну отриманих результатів дослідження. Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання науково-дослідної роботи і особистий підпис студента.

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
Кафедра кримінального права та процесу**

Навчальна дисципліна:
Криміналістична тактика та методика

**РЕФЕРАТ
на тему:
«Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень»**

Виконав:
Петров Петро Петрович,
студент 4 курсу групи 16.01 ЮФБД
юридичного факультету
за спеціальністю 081 Право

Перевірив:
Когут Іван Анатолійович,
асистент кафедри кримінального
права та процесу

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
Кафедра кримінального права та процесу**

Навчальна дисципліна:
Криміналістична тактика та методика

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
на тему:
«Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень»**

Виконав:
Петров Петро Петрович,
студент 4 курсу групи 16.01 ЮФБД
юридичного факультету
за спеціальністю 081 Право

Перевірив:
Туровець Юрій Миколайович,
професор кафедри кримінального права та
процесу, кандидат юридичних наук, доцент

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМАТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.5.2. Тематики індивідуальних завдань

1. Загальні положення криміналістичної тактики: поняття, предмет, наукові засади, система та основні понятійні категорії.

2. Тактичні основи взаємодії слідчих та оперативно-розшукових органів з розслідування кримінальних правопорушень.

3. Теоретичні основи систематизації тактичних прийомів.

4. Криміналістичні версії поняття, види, значення.

5. Тактика огляду місця події.

6. Прийоми і засоби фіксації результатів огляду місця події.

7. Мета і тактика проведення огляду трупа та освідчування живих осіб.

8. Тактика допиту.

9. Тактика проведення обшуку

10. Підготовка до проведення обшуку

11. Тактика відтворення обстановки і обставин події.

12. Поняття та види слідчого експерименту.

13. Загальні положення криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень: поняття, завдання, предмет, структура та наукові засади.

14. Місце і роль криміналістичної методики в розкритті, розслідуванні і попередженні кримінальних правопорушень.

15. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень: поняття, структура та призначення.

16. Методика розслідування вбивств.

17. Методика розслідування вбивств на замовлення.

18. Методика розслідування крадіжок.

19. Методика розслідування кіберзлочинів.

20. Особливості розслідування кіберзлочинів, вчинених у військовому середовищі

1.6. Підсумковий контроль

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття та система криміналістичної тактики

2. Предмет та завдання криміналістичної тактики

3. Джерела та засоби криміналістичної тактики

4. Загальні положення тактики слідчих (розшукових) дій

5. Тактичний прийом, тактична комбінація, тактична операція

6. Тактичне рішення і тактичний ризик

7. Загальні положення організації розслідування кримінальних правопорушень
8. Загальні положення планування розслідування кримінальних правопорушень
9. Поняття, предмет і види допиту.
10. Етапи підготовки до допиту.
11. План допиту.
12. Види тактичних прийомів. Зміст систем тактичних прийомів у типових ситуаціях допиту.
13. Тактика допиту різних учасників кримінального провадження (свідка, заявника, потерпілого, підозрюваного, експерта та ін.).
14. Особливості проведення допиту малолітніх і неповнолітніх осіб. Тактика допиту за участю захисника допитуваного.
15. Тактичні й психологічні особливості одночасного допиту декількох осіб.
16. Процесуальні й тактичні особливості судового допиту.
17. Перехресний допит.
18. Проведення допиту в режимі відеоконференції під час досудового розслідування й судового розгляду.
19. Фіксація допиту. Застосування звуко- та відеозапису.
20. Загальні положення про тимчасовий доступ до речей та документів
21. Особливості застосування тимчасового доступу до речей і документів
22. Фіксація ходу і результатів тимчасового доступу до речей і документів
23. Поняття, сутність, завдання та види обшуку
24. Підготовка до проведення обшуку
25. Робочий етап проведення обшуку
26. Тактика обшуку транспортних засобів, у приміщенні та на місцевості.
27. Обшук особи
28. Фіксація ходу і результатів обшуку
29. Загальні положення слідчого експерименту.
30. Підготовка до слідчого експерименту
31. Робочий етап слідчого експерименту.
32. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту.
33. Поняття, принципи й види огляду.
34. Підготовка до огляду місця події.
35. Стадії та методи дослідження обстановки місця події.
36. Слідчі ситуації та системи тактичних прийомів огляду місця події.
37. Способи фіксації результатів огляду місця події.
38. Поняття, сутність та сучасні тенденції розвитку криміналістичної методики
39. Структура окремої криміналістичної методики
40. Принципи та джерела криміналістичної методики
41. Класифікація та структура окремих методик розслідування кримінальних правопорушень
42. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень
43. Криміналістична характеристика заподіяння тілесних ушкоджень
44. Початковий етап розслідування заподіяння тілесних ушкоджень
45. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування заподіяння тілесних ушкоджень
46. Криміналістична характеристика вбивств
47. Початковий етап розслідування вбивств
48. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування вбивств
49. Криміналістична характеристика крадіжок
50. Початковий етап розслідування крадіжок
51. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування крадіжок
52. Криміналістична характеристика грабежів та розбоїв

- 53. Початковий етап розслідування грабежів та розбоїв
- 54. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування грабежів та розбоїв
- 55. Криміналістична характеристика кіберзлочинів
- 56. Організаційні форми початку кримінального провадження щодо кіберзлочинів та джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення певного виду кіберзлочинів.
- 57. Особливості перевірки інформації про кіберзлочини, що вчинені або готуються.
- 58. Особливості відкриття кримінального провадження за заявою та повідомленням особи про кіберзлочин.
- 59. Початковий етап розслідування кіберзлочинів
- 60. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування кіберзлочинів

1.6.2. Приклад залікового білету

- 1. Початковий етап розслідування крадіжок
- 2. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни «Криміналістична тактика та методика» обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Криміналістична тактика та методика» передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,6	6,7	7,8	8,9	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Криміналістична тактика та методика» передбачено проведення 8 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів під час проведення семінарських (практичних) занять наведені у п. 4.3.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (<https://cutt.ly/Ee35gQjs>).

2.4. Оцінювання самостійної роботи студентів здійснюється відповідно до п. 4.3.15 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (<https://cutt.ly/Ee35gQjs>).

3. Рекомендовані джерела

3.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 4 листопада 1950 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 трав. 1994 р., Протоколом № 14 від 13 трав. 2004 р.): URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580- VIII: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

4. Закон України «Про оперативну-розшукову діяльність» // Відомості Верховної Ради України, 1992, № 22, ст.303 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/ed20130811#Text>

5. Закон України «Про судову експертизу» // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 28, ст.232 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

6. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» // Відомості Верховної Ради України, 1995, № 10, ст.60 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80#Text>

7. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 25- 26, ст.131 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р.// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

9. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів // Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. №770 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>.

3.2. Основна література

1. Копча В.В., Копча Н.В. Криміналістична техніка, тактика і методика: навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика». 2022. 286с.

2. Криміналістика: Підручник у 2х томах. Т.2 / заг. ред. д.ю.н., професора А. Ф. Волобуєва; д.ю.н., професора Р.Л. Степанюка; д.ю.н., професора В.О. Малярової. Х. : ХНУВС. 2018. 381 с.

3. Кобилянський О.Л., Кофанов А.В. Криміналістика : конспект лекцій. К. : Держ. ун-т інфраструктури та технологій, Укр. ДГПІ, 2019.380 с.

4. Криміналістика у питаннях та відповідях : навч. посіб. / А.В. Іщенко, В.В. Пясковський, А.В. Самодін, Ю.М. Черноус та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 118 с.

5. Криміналістика : підручник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша, О.О. Подобний, В.В. Тіщенко та ін.; за ред. В.В. Тіщенка. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 556 с.

6. Криміналістика : підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Черноус, А.В. Самодін та ін.; за заг. ред. В.В. Пясковського. 2-ге вид., перероб і допов. К.: Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.

7. Криміналістика: підручник : у 2 т. Т. 2 / В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 328 с.

8. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. Харків: Право, 2018. 952 с.

9. Журавель В. А. Загальна теорія криміналістики: генеза та сучасний стан: монографія. Харків: Право, 2021. 448с.

3.3. Допоміжні джерела за темами

Тема 1. Загальні положення криміналістичної тактики. Організація та планування розслідування кримінальних правопорушень

1. Олішевський О. В. Організація розслідування злочинів в органах внутрішніх справ (криміналістичний аспект): монографія. Харків: Криминологічна асоціація України; ФОП Ніконова, 2011. 200 с.

2. Організація роботи підрозділів досудового розслідування: навч. посібник / А. Г. Гаркуша, О. Ф. Кобзар, Ю. А. Кричун, Н. П. Черняк та ін. Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 108 с.

3. Організація розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник / А. Ф. Волобуєв та ін. Харків : ХНУВС, 2011. 567 с.

4. Письменний Д. П. Розслідування злочинів слідчою та слідчо-оперативною групою: правові й організаційні засади: монографія. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т. внутр. справ, 2006. 204 с.

5. Сущенко В. М. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням: поняття, зміст, планування та організація: монографія. Харків: Право, 2018. 224 с.

6. Шевчук В. М. Тактичні операції у криміналістиці: теоретичні засади формування та практика реалізації: монографія. Х.: Вид. агенція «Апостіль», 2013. 440 с.

7. Когут І. А. Поняття взаємодії слідчого та дізнавача із прокурором під час досудового розслідування. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 10. С. 617-620.

8. Когут І. А. Розмежування доручення та вказівки прокурора як форм процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали Круглого столу (23 вересня 2022 року). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 171-174.

Тема 2. Тактика проведення допиту та тимчасового доступу до речей та документів

1. Баранчук В. В. Тактика встановлення психологічного контакту при допиті: монографія. Харків: Апостіль, 2019. 196 с.

2. Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб: монографія. Харків: Апостіль, 2013. 232 с.
3. Домашенко О. М. Тактичні помилки у слідчій діяльності: монографія. Харків: Апостіль, 2019. 168 с.
4. Затенацький Д. В. Ідеальні сліди в криміналістиці (техніко-криміналістичні та тактичні прийоми їх актуалізації): монографія. Харків : Право, 2010. 160 с.
5. Зейкан Я. П. Прямий і перехресний допит у суді: навч.-практ. посібник. Київ: Алерта, 2017. 368 с.
6. Колесникова І. А. Тактика виявлення та нейтралізації добросовісних помилок у показаннях свідків: монографія. Харків : Апостіль, 2014. 184 с.
7. Перехресний допит у суді: навч.-практ. посібник / О. С. Александров, С. П. Гришін, Я. П. Зейкан. Київ: Алерта, 2015. 526 с.
8. Фунікова О. В. Теоретичні основи класифікації запитань у криміналістиці: монографія. Харків: Право, 2008. 144 с. Шевчук В. М.

Тема 3. Тактика проведення обшуку та слідчого експерименту

1. Кікінчук В.В., Бугайчук К.Л., Малярова В.О., Матюшкова Т.П. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій: науково-методичні рекомендації. Харків : ХНУВС, 2018. 101 с.
2. Чаплинський К.О. Тактика проведення окремих слідчих дій: монографія. Дніпропетровськ : Дніпропетровський ун-т внутр. справ, 2006. 308 с.
3. Шевчук В. М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи : добірка наук. пр. ; упоряд.: Н. А. Чмутова. Харків : Право, 2020. 1280 с.
4. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно-структурний аналіз): монографія. Харків: Харків юридичний, 2007. 432 с.
6. Бондар В. С. Особливості підготовки та проведення слідчого експерименту під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, учинених із застосуванням вогнепальної зброї. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. Вип. 1. С. 208-219.
7. Журавель В. А. Деякі проблемні питання провадження слідчих (розшукових) дій за чинним КПК України. Вибрані твори. Харків: Апостіль, 2016. С.305–307.
8. Лиховид І. Слідчий експеримент як самостійна слідча дія. Підприємництво, господарство і право. 2006. № 4. Київ: НДІ приват. права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрНУ. С.156–159.
9. Когут І.А. До питання проведення прокурором слідчих (розшукових) дій особисто. Збірник тез XXVII щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова : Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави (м. Хмельницький, 10 березня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. С. 50-52.

Тема 4. Тактика проведення огляду

1. Алексейчук В. І. Огляд місця події: тактика та психологія: монографія. Харків: «Апостіль», 2011. 232 с.
2. Біленчук П. Д., Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Скільська Л. Д. Документування результатів слідчої дії: методи фіксації доказової інформації: монографія. Київ: ННПСК КНУВС, 2009. 96 с.
3. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: наук.-практ. посібник / за ред. Н. І. Клименко. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 216 с.

5. Шевчук В. М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи : добірка наук. пр. ; упоряд.: Н. А. Чмутова. Харків : Право, 2020. 1280 с.
6. Шевчук В. М. Тактичні операції у криміналістиці: теоретичні засади формування та практика реалізації: монографія. Х.: Вид. агенція «Апостіль», 2013. 440 с.
7. Шепітько В. Ю. Довідник слідчого. Київ: Ін Юре, 2008. 208 с.
8. Шепітько В. Ю. Криміналістична тактика (системно структурний аналіз): монографія. Харків: Харків юрид., 2007. 432 с.

Тема 5. Загальні положення криміналістичної методики. Структура та види окремих методик розслідування кримінальних правопорушень

1. Шепітько В.Ю. Криміналістика. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. URL: <https://buklib.net/books/22285/>
2. Кримінологія : підручник : у 2 томах / Колектив авторів Міністерства внутрішніх справ України, Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків 2018. 312 с.
3. Батюк О.В., Благута Р.І., Гумін О.М. Методика розслідування окремих видів злочинів, підслідних органам внутрішніх справ : навчальний посібник ; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. Львів, 2011. URL: http://e-pidruchniki.com/content/3_1_Ponyattya_kriminalistichnoi_metodiki_ta_ii_stryktyra.html
4. Криміналістика : мультимедійний підручник / Авторський колектив Національної академії внутрішніх справ: Кафедра криміналістики та судової медицини. 2015. Роз. 4. Гл. 25. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/kruminalist/lections/lecture_4.25.html
5. Іщенко О.А. Криміналістика у питаннях і відповідях: навчальний посібник. Центр навчальної літератури, 2019. URL: https://pidru4niki.com/89298/pravo/kriminalistika_u_pitannya_i_vidpovidyah
6. Цимбалюк В.І., Пелешок І. І. Загальні положення криміналістичної методики. Юридичний бюлетень. 2020. Вип. 13. С. 228-234.

Тема 6. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

1. Загородній І. В. Типові слідчі ситуації і версії на початковому етапі розслідування нанесення тілесних ушкоджень. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. С. 99-102.
2. Ботнарєнко І. А. Слідча версія як передумова планування розслідування. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 1. С. 283-289.
3. Дуфенюк О. М., Кунтєв А. І. Типові слідчі версії початкового етапу розслідування умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання. Актуальні проблеми досудового розслідування. 2015. С. 206- 207.
4. Жерж Н.А., Дирдін М. Є., Слідчі ситуації та типові криміналістичні версії щодо особи злочинця при розслідуванні окремих насильницьких злочинів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 32(3). С. 117-121.
5. Синчук В. Типові слідчі ситуації в методиці розслідування вбивств. Вісник Академії правових наук України. Харків, 2002. № 2(29). С. 181–185.
6. Іваниця А. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування вбивств через необережність. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 7. С. 153-156.

Тема 7. Методика розслідування кримінальних правопорушень проти власності

1. Губарева О.В. Використання кримінального аналізу у розкритті крадіжок. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2018. 205-210 с.

2. Коваленко В.В. Методика кримінального аналізу при розслідуванні злочинів проти особистої власності. Вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. 114-120 с.
3. Петренко А.А.. Роль кримінального аналізу в розкритті та розслідуванні квартирних крадіжок. Науковий вісник Одеського державного університету внутрішніх справ. 2016. 103-108 с.
4. Дулов А.В. "Кримінальний аналіз: теорія та практика". Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. 2015. 130-135 с.
5. В.Г. Гончаренко. Розкриття та розслідування злочинів проти особистої власності: криміналістичний аспект. Науковий вісник Національної академії прокуратури України. 2014. 112-117 с.
6. Слабких З. А., Пащенко О.О., Копилов Е.В. Застосування кримінального аналізу підрозділами національної поліції України у протидії злочинності. Colloquium-journal № 29 (188) 2023.С. 65-68.

Тема 8. Методика розслідування кіберзлочинів

1. Бишивець О.В., Погорецький М.А., Сергеева Д.Б. та ін. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посібник. Київ: Алерта, 2015. 536 с.
2. Малуґа В. Структура методики розслідування окремих видів злочинів і місце в ній взаємодії слідчого. Підприємництво, господарство і право. 2015. № 8. С. 61–65.
3. Кравцова М.О., Литвинов О.М. Запобігання кіберзлочинності в Україні : монографія. Харків : Панов, 2016. С. 19.
4. Кравцова М.О. Сучасний стан і напрями протидії кіберзлочинності в Україні. Вісник кримінологічної асоціації України. 2018. № 2 (19). С. 157.
5. Біленчук П.Д., Зубань М.А. Комп'ютерні злочини: соціально-правові і кримінологічно-криміналістичні аспекти : навч. посібник. Київ : Українська академія внутрішніх справ, 1994. С. 6.
6. Ларченко М.О. Деякі особливості розслідування кіберзлочинів. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2024. № 3. С. 70-77.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua> – Офіційний сайт Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> – Офіційний сайт Верховного Суду.
5. <http://www.court.gov.ua> – Офіційний веб-портал «Судова влада України».
6. <http://www.gp.gov.ua> – Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора.
7. <http://www.mvs.gov.ua> – Офіційний сайт МВС України.
8. <https://dndekc.mvs.gov.ua/> - Офіційний сайт Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України.
9. <http://www.nbuv.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського
10. <http://www.liga.kiev.ua> – Інформаційно-пошукова система законодавства «Ліга»
11. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень України